

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ БОРИСА ОЛЕКСІЙОВИЧА НОСКОВА

Бичков Д.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Борис Олексійович Носков народився в м. Сормово (нині м. Нижній Новгород) в сім'ї службовців, в 1917 році закінчує реальне училище і вступає в Горьківський політехнічний інститут, який, втім, залишає в 1918 році через матеріальні труднощі. Але йде громадянська війна. Молоду людину призивають в армію, де він служить до 1921 року. За демобілізацією молодий червоноармієць влаштовується на Коломенський машинобудівний завод (в Підмосков'ї) техніком. Але знань не вистачає і Борис Олексійович вступає до Московської гірничої академії (нині технічний університет «Московський інститут сталі і сплавів»). Після закінчення академії в 1927 році він повертається на Коломенський машинобудівний завод, де проходить шлях від інженера до головного металурга заводу.

Талант вченого яскраво проявився під час Другої світової війни. За розробку принципово нової сталі для виготовлення танків Борис Олексійович Носков в 1943 році був удостоєний звання лауреата Державної (Сталінської) премії. І тут розкривається одна з рис характеру інженера. Борис Олексійович всю грошову частину премії передає до Фонду оборони. У музеї НТУ ХПІ зберігається подяка Верховного Головнокомандувача на вчинок Б.О. Носкова. У тому ж році Борис Олексійовичу вручають орден Леніна – вищу нагороду СРСР, а в 1944 році – орден Трудового Червоного Прапора. У 1946 році Борис Олексійович розпочав свою педагогічну та наукову діяльність у Харківському механіко-машинобудівному інституті. Як не дивно, основою даної діяльності була тяжка хвороба, яка не сприяла його виробничій діяльності. Узагальнивши свої довоєнні дослідження і роботи, що було виконано в роки війни, Борис Олексійович успішно захищає кандидатську дисертацію в 1946 році і в 1949 році стає доцентом. Борис Олексійович пропонує при плавці лиття у вагранках застосовувати дешевий природний газ. Це був революційний хід. З 1950 р. Б.О. Носков – завідує кафедрою ливарного виробництва ХПІ. Борис Олексійович був не тільки видатним організатором металургійних служб, а й видатним вченим, педагогом, вихователем студентської молоді. Багато наукових досягнень кафедри ливарного виробництва, якою він керував протягом двадцяти років, нерозривно пов'язані з його ім'ям. Ним опубліковано близько 100 друкованих праць, у тому числі 4 монографії. Весь свій багатогранний талант педагога він віддав улюбленому обов'язку-вихованню інженерних кадрів. Наукова школа Б.О. Носкова перевищує 20 кандидатів наук.

З ім'ям Бориса Олексійовича пов'язано створення і широке впровадження ще одного прогресивного технологічного процесу. Прагнучи забезпечити ковальське виробництва дефіцитними штампами, він проявляє справжнє мистецтво в пошуку формоутворення литих штамів, розробляє оригінальну технологію їх лиття. Все це стало основою докторської дисертації, захищеної вченим в 1964 році. П'ятого листопада 1970 р. на 72-му році життя Борис Олексійович раптово пішов з життя, залишивши по собі добру пам'ять.